

Deu anys d'educació social a les Illes Balears

Josep L. Oliver

Isabel Cortada Marín

Andreu Barnés Serra

RESUM

En el present article es pretén fer una revisió dels principals factors que han caracteritzat els estudis d'Educació Social durant els darrers deu anys. També tracta de l'evolució del Col·legi d'Educatres i Educadors Socials de les Illes Balears amb la seva tasca sobre el món professional i amb el qual la Facultat d'Educació manté una col·laboració constant. A més d'aquests esdeveniments, també es fa una anàlisi dels principals indicadors (nombre de matriculats, taxes d'èxit, etc.) que han caracteritzat els estudis d'Educació Social durant aquests deu anys.

RESUMEN

En el presente artículo se pretende hacer un repaso de los principales factores que han caracterizado los estudios de Educación Social durante los últimos diez años. También trata de la evolución del Colegio de Educadoras y Educadores Sociales de las Islas Baleares con su tarea sobre el mundo profesional y con el que la Facultad de Educación mantiene una colaboración constante. Además de estos acontecimientos, también se hace un análisis de los principales indicadores (número de matriculados, tasas de éxito, etc.) que han caracterizado los estudios de Educación Social durante estos diez años.

INTRODUCCIÓ

La diplomatura d'Educació Social fou aprovada l'any 1991 mitjançant el Reial decret 1420/1991, de 30 d'agost, pel qual s'estableix el títol oficial de diplomad en Educació Social (BOE 10 d'octubre de 1991). Des del curs 1994-1995, la Universitat de les Illes Balears ofereix els estudis d'Educació Social. En aquest article descriurem i analitzarem els principals trets que han presentat tant la professió com els estudis durant els darrers deu anys. Durant aquest període el fet que més transcendència ha tingut, ha estat la transició de l'estructura dels estudis, pròpia d'una diplomatura, al sistema actual i vigent de graus. Podem afirmar, sense cap tipus de dubte, que els estudis d'Educació Social, tot i la seva encara relativa joventut, ja estan plenament consolidats, gaudeixen d'una important demanda social i, el que és més important, aporten a la societat uns professionals ben preparats i adaptats a les seves necessitats.

LA DEMANDA SOCIAL DELS ESTUDIS D'EDUCACIÓ SOCIAL

Al *Libro blanco. Título de grado en Pedagogía y Educación Social*, publicat per l'ANECA (2005, 75) es feia menció de la bona acceptació social que ha tingut des de l'inici la diplomatura d'Educació Social:

«La demanda de estos estudios supera en gran medida la oferta de las instituciones universitarias, no siendo significativa la diferencia entre la primera y la segunda opción en la matrícula. Tampoco resaltan discrepancias relevantes entre comunidades autónomas, o entre las mismas universidades, salvo el caso de la UNED. Estamos, pues, ante una titulación que goza de gran aceptación, que refleja perfectamente un nuevo yacimiento de empleo, expresión clara de las necesidades específicas de la sociedad actual.»

Les necessitats socioeducatives de les societats modernes són nombroses. Per aquest motiu la disponibilitat d'uns professionals formats de manera eficaç en els diversos àmbits d'intervenció social i educativa sembla una garantia per a l'atenció adequada de les necessitats dels diferents col·lectius objecte d'intervenció.

En aquest sentit, a continuació es pot observar quin ha estat el nombre d'alumnes que s'hi han matriculat durant els darrers deu anys:

QUADRE 1. DIPLOMATURA D'EDUCACIÓ SOCIAL, MODALITAT PRESENCIAL

Curs	Alumnes matriculats
2002-2003	240
2003-2004	220
2004-2005	218
2005-2006	229
2006-2007	212
2007-2008	196
2008-2009	180
2009-2010	163
2010-2011	90
2011-2012	44

Font: Memòries acadèmiques de la UIB dels anys 2005-2012

QUADRE 2. DIPLOMATURA D'EDUCACIÓ SOCIAL, MODALITAT EN LÍNIA

Curs	Alumnes matriculats
2005-2006	41
2006-2007	78
2007-2008	115
2008-2009	147
2009-2010	164
2010-2011	80
2011-2012	53

Font: Memòries acadèmiques de la UIB dels anys 2005-2012

QUADRE 3. GRAU D'EDUCACIÓ SOCIAL, MODALITAT PRESENCIAL

Curs	Alumnes matriculats
2009-2010	54
2010-2011	102
2011-2012	147

Font: Memòries acadèmiques de la UIB dels anys 2005-2012

QUADRE 4. GRAU D'EDUCACIÓ SOCIAL, MODALITAT EN LÍNIA

Curs	Alumnes matriculats
2009-2010	55
2010-2011	93
2011-2012	129

Font: Memòries acadèmiques de la UIB dels anys 2005-2012

Actualment, arran de l'extinció de les diplomatures, s'observa la disminució progressiva de les seves matrícules. El curs 2012-2013 ja no era possible matricular-se de primer curs de la diplomatura, amb la qual cosa els valors que s'observen a les taules anteriors corresponen a l'alumnat que l'està finalitzant.

Pel que fa a la matrícula del grau, en l'actualitat hi ha una limitació de places al primer curs, amb 65 places disponibles en la modalitat presencial i 55 places ofertes en la modalitat en línia.

ELS PLANS D'ESTUDIS. LA TRANSICIÓ AL GRAU

Si analitzam els dos plans d'estudis d'Educació Social que fins ara hi ha hagut a la nostra Universitat, podem veure que el pla d'estudis de la diplomatura de l'any 1997 es caracteritzà pel seu caràcter generatiu i alhora possibilista. Cal tenir molt en compte que la diplomatura d'Educació Social s'implantà a la UIB a cost zero. Aquest fet, que en aquells moments semblava que era l'única possibilitat per iniciar els estudis, òbviament condicionà el pla d'estudis, atès que el professorat hagué d'adaptar-se a les particularitats dels estudis. La naturalesa d'aquesta adaptació requerí un temps que, sens dubte, degué afectar els primers anys de la titulació. També és cert que, de manera paral·lela, l'activitat acadèmica de la pedagogia social s'ha caracteritzat i es caracteritza per un dinamisme científic important i creixent. Aquest factor ha condicionat la concepció del que han de ser els estudis d'Educació Social, atès que, en termes generals, la seva concepció tradicional centrada en l'atenció a situacions de necessitat s'ha ampliat per avançar cap a un sistema en el qual l'educació social és considerada un dret extensible a gairebé tots els contextos que requereixen intervencions centrades en l'educació i la socialització.

QUADRE 5. PLA D'ESTUDIS DE 1997. DIPLOMATURA D'EDUCACIÓ SOCIAL

PRIMER CURS

Codi	Assignatures troncal	T	P	Descripció del contingut
6000	Didàctica General	7,5	1,5	Components didàctics del procés d'ensenyament-aprenentatge. Models d'ensenyament i de currículums: disseny curricular base i elaboració de projectes curriculars. Les funcions del professor. Tasques d'ensenyament i organització de processos d'ensenyament. Anàlisi de medis didàctics. L'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge.
1191	Psicologia del Desenvolupament	6	3	Dimensions i aspectes del desenvolupament. Les etapes del desenvolupament. Psicologia de l'edat adulta i la vellesa.
1223	Psicologia Social i de les Organitzacions	3	3	Teories i tècniques en psicologia social. Actituds socials. Psicologia dels grups. Comportament col·lectiu. Dimensió psicopedagògica de les organitzacions. Tipologia d'organitzacions. Les organitzacions educatives.
1224	Sociologia i Antropologia Social	3	1,5	Nocions bàsiques de sociologia i antropologia social. Valors socials i jurídicopolítics. Grups ètnics i culturals a Espanya. Marginació social.
6002	Teories i Institucions Contemporànies d'Educació	4,5	1,5	Teories contemporànies d'educació. Moviments i institucions educatives contemporànies. Evolució històrica del sistema escolar. Institucions i agents educatius. L'educació no formal.
Codi	Assignatures obligatòries	T	P	Descripció del contingut
1418	Història de l'Educació Social	4	2	Els nous espais educatius de l'època contemporània. Teories pedagògicossocials en els segles XIX i XX. L'educació dels infants i dels joves fora de l'escola. Programes i institucions de formació i educació dels adults. Evolució de la figura dels educadors socials.
1188	Bases Metodològiques de la Investigació Educativa	6	3	Paradigmes de la investigació educativa. Metodologia quantitativa i qualitativa. Principals models i dissenys aplicables a la investigació educativa.

SEGON CURS

Codi	Assignatures troncal	T	P	Descripció del contingut
1225	Educació Permanent	4,5	1,5	Principis de l'educació permanent. Treball, oci i educació. Desenvolupament comunitari i educació permanent. Estratègies d'educació permanent.
1226	Intervenció Educativa sobre Problemes Fonamentals de Desadaptació Social	6	3	Problemes fonamentals de desadaptació social. Estratègies d'intervenció. La intervenció educativa com a estratègia fonamental.
1227	Programes d'Animació Sociocultural	3	3	Disseny de programes d'animació sociocultural. Desenvolupament comunitari i organització de la comunitat. Recursos personals metodològics i tècnics d'animació sociocultural. Estimulació de la participació de sectors socials.
Codi	Assignatures obligatòries	T	P	Descripció del contingut
1176	Organització i Gestió de Centres Educatius	6	3	Estructura i funcions de les organitzacions educatives. L'organització dels centres en el marc dels sistemes educatius. Direcció i gestió de centres escolars.
1193	Sociologia de l'Educació	6	3	Anàlisi sociològic del sistema educatiu. Sociologia de les organitzacions educatives.

TERCER CURS

Codi	Assignatures troncal	T	P	Descripció del contingut
6018	Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	3	3	Recursos didàctics i noves tecnologies: utilització en les distintes aplicacions didàctiques, organitzatives i administratives. Utilització dels principals instruments informàtics i audiovisuals.
1232	Pràctica d'Educació Social	—	32	Pràctica.
Codi	Assignatures obligatòries	T	P	Descripció del contingut
1228	Programes Educatius per a la Tercera Edat	3	1,5	Problemàtica demogràfica, psicològica, social i educativa de la tercera edat. Models d'intervenció socioeducativa. Recursos i serveis per a la intervenció socioeducativa. Tècniques i instruments d'intervenció.
1229	Programes Institucionals d'Intervenció Socioeducativa	3	1,5	Programes municipals d'intervenció socioeducativa; biblioteques i intervenció educativa; museus i intervenció educativa. Pedagogia hospitalària. Programes escolars d'educació social.
1490	Programa d'Inserció Sociolaboral	3	3	La inserció sociolaboral i professional. Programa i alternatives a la formació professional no reglada. La formació ocupacional. Tècniques i recursos per a la intervenció. Els agents de desenvolupament local.
1491	Programes d'Educació Ambiental	3	3	Aspectes teòrics de l'educació ambiental: evolució històrica i sentit actual. Programes d'educació ambiental en el camp de l'educació formal. Programes d'educació ambiental en el camp de l'educació no formal.
1233	Intervenció Educativa en els Problemes de la Conducta	3	1,5	Els problemes i els trastorns de conducta en la infància, l'adolescència i l'adulthood. Estratègies, tècniques i recursos per a la intervenció.

OPTATIVES*

Codi	Assignatures optatives	T	P	Descripció del contingut
1489	Sociologia de les Institucions i dels grups	4	2	Nocions bàsiques de sociologia general: anàlisi dels principals conceptes i generalitzacions de la societat humana i els seus processos.
1494	Intervenció Socioeducativa de Persones amb Minusvalideses	3	3	El principi de normalització. El concepte de necessitats educatives especials. Educar per a la diversitat i en la diversitat. La integració social dels subjectes amb dèficits de caràcter físic, psíquic o sensorial. Programes, estratègies i tècniques d'intervenció socioeducativa.
1495	Intervenció sobre l'Oci	3	3	Ambits de la intervenció en l'oci. Iniciatives públiques i privades. Programes d'intervenció en l'oci. Tècniques d'intervenció.
1496	Política i Legislació en Educació Social	3	1,5	Estat de benestar, política social i educació social. Les lleis de serveis socials. La protecció jurídica del menor. La política i la normativa penal juvenil. La política i la normativa penitenciària. Altres normatives d'educació social.
1497	Tècniques de Dinamització de Grups	3	3	Concepte i característiques dels grups. Tipologia i funcionament dels grups. La dinamització dels grups en l'educació social: mètodes tècniques i recursos.
1728	Pedagogia de la Drogadicció	3	1,5	Drogodependències: conceptes bàsics i models explicatius. Disseny i avaluació de programes de prevenció de les drogodependències. Programes escolars i drogues. Programes familiars, comunitaris i d'educació no formal de drogodependències. Tractament educatiu i pluridisciplinari de les drogodependències.
1391	Intervenció Socioeducativa de la Família	3	1,5	Els processos de socialització i la família. Les pràctiques educatives parentals. La interacció intrafamiliar. Les famílies multiproblemàtiques. Programes d'intervenció familiar. Nivells d'orientació familiar.
1393	Comunicació Audiovisual i Educació	3	1,5	Imatge i llenguatge. Teoria de la comunicació audiovisual. Disseny, producció i realització d'audiovisuals. Entorns multimèdia.
1395	Interculturalisme i Educació	3	3	Multiculturalisme, minories lingüístiques, interculturalisme i currículum. Minories ètniques, estereotips, racisme i xenofòbia. El fenomen migratori, identitat cultural, pluralisme i tolerància. Aculturació i intercanvi cultural. Etnocentrisme i relativisme cultural.
1398	Sociologia de l'Oci i de l'Esport	3	1,5	Conceptes bàsics de la sociologia en l'explicació de les relacions societat, oci i esport. Relacions societat i esport. L'esport i l'oci com a fenòmens característics de la societat moderna.
1937	Psicologia de l'Activitat Física i de l'Esport	6	3	Principis i processos del comportament humà. Psicologia aplicada a l'activitat física. Psicologia de l'esport.
1499	Educació Cívica i Social	3	1,5	Educació cívica. Educació per a la tolerància i la pau. Educació multicultural. Educació per a la democràcia. Educació vial.
1498	Psicologia de l'Edat Adulta	4	2	El desenvolupament en l'edat adulta primerenca, intermèdia i tardana. Desenvolupament i maduresa física, desenvolupament intel·lectual, de la personalitat, afectiu i social. El treball i la seva influència en el desenvolupament adult. Família i parella en l'edat adulta. Envel·liment. La mort i el dol.
1934	Gènere i Societat	4	2	Implicacions dels problemes del gènere per a la praxi humana.
1151	Tècniques d'Investigació Social	3	3	Construcció d'escala d'actituds, enquestes, qüestionaris. Entrevistes. Sociometria. Tècniques de mostreig. Sondesjos d'opinió.
1167	Psicologia de la Personalitat	4,5	3,5	Personalitat i diferències individuals. Enfocaments teòrics. Dimensions empíriques. Problemàtica actual de la personalitat.
1171	Processos Psicològics Bàsics	6	3	Introducció al concepte de psicologia general. Aprenentatge i condicionament. Atenció. Percepció. Memòria. Motivació i emoció.
1187	Antropologia de l'Educació	4	2	L'home com a fonament de l'educació. Fonaments antropològics de l'evolució cultural i educativa. Els processos d'aculturació i l'educació.
1145	Geografia de la Població	4,5	1,5	Estudi general i global dels principals elements de la geografia de la societat humana, de les seves relacions internes i dels seus elements significatius (la població—).
1189	Història de l'Educació	6	3	L'antiguitat i el món clàssic. El naixement de l'educació europea en l'edat mitjana. L'humanisme renaixentista. De la Reforma a la Il·lustració. Gènesi i evolució dels sistemes educatius nacionals. La pedagogia científica. Tendències de l'educació després de la II Guerra Mundial.
1465	Geografia Urbana. Anàlisi Interna	4,5	1,5	Estudi general i global dels principals elements de la geografia de la societat humana, de les seves relacions internes i dels seus elements significatius (les ciutats).
2103	Psicologia del Desenvolupament i de l'Educació	6	3	Aprenentatge escolar i instrucció. Continguts i variables de l'aprenentatge escolar. La relació educativa. Contextos, mecanismes, aspectes i etapes del desenvolupament des de la perspectiva educativa. Desenvolupament dels diferents processos psicològics i les seves repercussions en la psicologia de l'educació.
2115	Animació Esportivoturística	4,5	1,5	coneixement de l'activitat esportivoturística en la naturalesa. Recursos d'animació esportiva. L'esport en l'animació sociocultural. Recursos humans, espacials i d'infraestructura. Recursos econòmics. Aspectes organitzatius. Importància i evolució del temps lliure. Marc estructural de l'animació.
2650	Fonaments de Dret Social	3	1,5	Estructura general de l'Estat i de l'Administració pública. Fonaments de dret de família i de dret penitenciari. Drets, deures i llibertats i les seves garanties.
2651	Dret del Treball i de la Seguretat Social	4	2	Dret del treball i de la seguretat social. Elements de procediment i recursos administratius.
2655	Política Social	4	2	Estructura, contingut i mitjans de l'acció social, polítiques socials i anàlisi dels models vigents.
2656	Serveis Socials I	4	2	Naturalesa i objectius dels serveis socials.
2657	Introducció al Treball Social	4	2	Formes històriques i evolució de l'assistència social. Conceptes fonamentals del treball social. La intervenció professional. Aplicació a les necessitats socials.
2658	Metodologia de la Intervenció en Treball Social	3	3	Formes històriques i evolució de l'assistència social. Conceptes fonamentals del treball social. La intervenció professional. Aplicació a les necessitats socials.
2659	La Relació Assistencial en el Treball Social	3	1,5	Contingut i característiques de la relació assistencial entre el professional i l'usuari. Fenòmens i situacions típiques. Contexts d'intervenció: assistencial, informatiu, assessorament, clínic, control i avaluació.
2663	Serveis Socials II	4	2	Serveis socials generals i especialitzats.
2664	Treball Social de Casos I	6	3	Formes històriques i evolució de l'assistència social. Conceptes fonamentals del treball social. La intervenció professional. Aplicació a les necessitats socials.

2665	Treball Social de Grups	3	3	Formes històriques i evolució de l'assistència social. Conceptes fonamentals del treball social. La intervenció professional. Aplicació a les necessitats socials.
2667	Ètica i Deontologia del Treball Social	4	2	Dilemes morals en la relació professional. Codi deontològic i principis ètics fonamentals en la pràctica del treball social.
2670	Salut Pública i Treball Social	3	1,5	Conceptes bàsics de medicina preventiva i de situacions de necessitat social d'origen medicobiològic.
2671	Planificació dels Serveis Socials	4	2	Natura i objectius de les institucions prestadores de serveis socials, segons els diferents models de classificació.
2672	Treball Social de Casos II	4	2	Formes històriques i evolució de l'assistència social. Conceptes fonamentals del treball social. La intervenció professional. Aplicació a les necessitats socials.
2673	Treball Social Comunitari	4	2	Formes històriques i evolució de l'assistència social. Conceptes fonamentals del treball social. La intervenció professional. Aplicació a les necessitats socials.
2675	Models de Polítiques Socials	3	1,5	Models de polítiques socials vigents: desenvolupament històric i situació actual. L'Estat benefactor i l'Estat assistencial.
2676	Pedagogia Social i Treball Social	4	2	La pedagogia social: conceptes i àmbits. La pedagogia social i el treball social: el treball interdisciplinari. La intervenció social a l'escola: programes d'intervenció. La intervenció social en els diferents àmbits de l'educació.
2677	Psicopatologia	4	1,5	Patologia dels processos patològics. Psicologia anormal.
6019	Desenvolupament de l'Expressió Plàstica i la seva Didàctica	3	6	El llenguatge visual a l'educació infantil. Valors educatius i elements de l'expressió plàstica. La globalització a l'expressió plàstica. Recursos didàctics i materials a l'expressió plàstica.
5224	Didàctica de l'Expressió Musical	6	3	Principis de l'educació musical escolar. Mètodes i sistemes actuals de pedagogia musical. Programació i avaluació. Pràctiques docents.
2131	Estudis Psicosocials sobre la Dona	4,5	1,5	El paper de la dona en les diferents èpoques històriques. L'estudi de la dona des de la psicologia i la psicologia social a través de la història. Estereotips femenins i processos d'identitat. Relacions intergrupals segons el gènere. Estat actual.
1235	Mètodes, Disseny i Tècniques d'Investigació Psicològica	3	3	Mesurament en psicologia. Teoria i tècniques de construcció de tests, escales i qüestionaris. Metodologies qualitatives.

Tot i el que hem dit més amunt, en el període que ens ocupa en el present article, aquesta situació de partida ja s'havia superat, ja que havien transcorregut quasi deu anys des de l'inici dels estudis. En aquest sentit, consideram molt valuosos els indicadors d'aquest període que relacionen la formació rebuda amb el lloc de treball ocupat, atès que resumeixen el conjunt del que ha estat la titulació gairebé durant els seus primers deu anys. En la taula que es presenta a continuació podem observar quin era el grau de satisfacció de l'alumnat en relació amb el conjunt de variables de la diplomatura.

QUADRE 6. GRAU DE SATISFACCIÓ AMB LA DIPLOMATURA

	IS ₁	IS ₂	IS ₃	IS ₄	IS ₅
Formació teòrica	84,62%	69,236%	2,96%	2,83%	0,13
Expressió oral	57,69%	80,77%	2,64	3,08	-0,44
Treball en equip	84,62%	92,31%	3,24	3,58	-0,34
Gestió/planificació	65,38%	76,92%	2,76	3,13	-0,37
Pensament crític	73,08%	80,77%	2,88	3,29	-0,41
Informàtica	46,15%	53,85%	2,56	2,79	-0,23
Formació pràctica	50,00%	69,23%	2,64	3,21	-0,57
Comunicació escrita	61,54%	73,08%	2,72	2,96	-0,24
Lideratge	34,62%	53,85%	2,32	2,71	-0,39

	IS ₁	IS ₂	IS ₃	IS ₄	IS ₅
Resolució de problemes/negociació	61,54%	84,62%	2,72	3,50	-0,78
Responsabilitat	61,54%	76,92%	2,88	3,38	-0,50

IS₁: Percentatge d'enquestats bastant o molt satisfets amb la formació rebuda.

IS₂: Percentatge d'enquestats que ha manifestat que l'ítem en qüestió té bastant o molta importància per a l'empresa a on treballa actualment.

IS₃: Mitjana de grau de satisfacció amb la formació rebuda en una escala d'1 a 4.

IS₄: Mitjana del grau d'importància per a l'empresa en una escala d'1 a 4.

IS₅: Diferència entre les mitjanes del grau de satisfacció i el grau d'importància (IS₃- IS₄)

Font: Enquesta sobre inserció laboral dels graduats de l'any 2006 a la Universitat de les Illes Balears. Diplomatura d'Educació Social. SEQUA. UIB

És indubtable que el canvi més notable que ha afectat els estudis d'Educació Social durant el període analitzat ha estat la seva incorporació al procés de convergència amb l'espai europeu d'educació superior. Aquest fet, que condicionà inexorablement els darrers quatre anys, centrà d'ara endavant la nostra anàlisi.

Cal destacar que disposar d'un sistema periòdic i estable (anual) de seguiment i avaluació dels estudis de grau esdevé un factor de millora continuada molt tingut en compte pels gestors de la titulació, ja que el recull d'evidències esdevé una metodologia bàsica per a la presa de decisions encertades. Aquest sistema està incorporat de ple en la mateixa estructura dels graus.

La comissió que elaborà el pla d'estudis actual ho va fer a partir de les directrius de l'ANECA i de la seva pròpia activitat. El pla d'estudis de grau (pla 2009) ha suposat una important actualització dels continguts de les assignatures ja que s'hi han introduït continguts sobre els quals la societat demanda intervencions i professionals ben formats. A títol d'exemple, això ha afectat problemàtiques com ara la immigració, la violència de gènere, etc., que tenen més presència en els nous plans d'estudis de grau.

Pel que fa al grau de satisfacció del alumnes de grau amb el seu pla d'estudis, disposam d'informació molt recent. Aquesta informació per primera vegada recull dades corresponents als quatre cursos del grau.

Observam que l'índex de satisfacció global amb els estudis de grau d'Educació Social assoleix valors elevats, atès que el 77,4% de l'alumnat es manifesta satisfet o molt satisfet.

Consideram especialment rellevant l'anàlisi de l'Informe anual de seguiment i avaluació dels estudis del grau d'Educació Social (curs 2011-2012), atès que ens permet tenir una visió completa en relació amb l'evolució del grau.

Pel que fa a la via d'accés als estudis del curs 2011-2012, observam que el nombre d'alumnes que hi accedeixen provinents de la prova d'accés a la universitat és majoritari (50,42%), tot i que el percentatge d'alumnat procedent de Formació Professional també és molt elevat (37,60%). Durant el curs 2012-2013 s'ha fet una anàlisi dels resultats acadèmics d'ambdós col·lectius que, en finalitzar, aportarà informació rellevant sobre aquesta qüestió.

QUADRE 7. PLA D'ESTUDIS DE GRAU DE 2009

Grau d'Educació Social: 2013-14

Mallorca

Assignatures de primer curs

	Tipus	Crèdits	Idiomes	Període
21900 Fonaments de la Societat Contemporània	Formació bàsica	6.0	Català	Primer semestre
21901 Documentació i Comunicació Científica	Formació bàsica	6.0	Català	Primer semestre
21902 Dret, Desenvolupament i Benestar Social	Formació bàsica	6.0	Castellà	Primer semestre
22300 Pedagogia Social i Comunitària	Formació bàsica	6.0	Català	Primer semestre
22301 Història de l'Educació Social	Formació bàsica	6.0	Català	Primer semestre
22201 Psicologia del Desenvolupament	Formació bàsica	6.0	Català	Segon semestre
22202 Psicologia Social dels Grups i de les Organitzacions	Formació bàsica	6.0	Català	Segon semestre
22203 Sociologia de l'Educació	Formació bàsica	6.0	Català	Segon semestre
22302 Planificació de la Intervenció en els Camps de l'Educació Social	Formació bàsica	6.0	Català	Segon semestre
22303 Direcció i Gestió de Centres i Programes d'Educació Social	Formació bàsica	6.0	Català	Segon semestre

Assignatures de segon curs

	Tipus	Crèdits	Idiomes	Període
22304 Mètodes i Tècniques d'Investigació Educativa	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22305 Avaluació de Programes en Educació Social	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22306 Tecnologies de la Inf. i la Comunicació (TIC) per a la Intervenció Socioed.	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22307 Intervenció Socioed. sobre els Menors amb Problemes d'Inadaptació Social I	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22308 Programes d'Animació Sociocultural	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22309 Anàlisi de Dades en la Investigació Educativa	Obligatòria	6.0	Català	Segon semestre
22310 Intervenció Socioed. sobre els Menors amb Problemes d'Inadaptació Social II	Obligatòria	6.0	Castellà	Segon semestre
22311 Programes d'Educació Ambiental	Obligatòria	6.0	Català	Segon semestre
22312 Educació de Persones Adultes	Obligatòria	6.0	Català	Segon semestre
22313 Educ. Social i Dinamització Socioed. en els Museus i Biblioteques	Obligatòria	6.0	Català	Segon semestre

Assignatures de tercer curs

	Tipus	Crèdits	Idiomes	Període
22314 Formació i Inserció Sociolaboral	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22315 Intervenció Socioeducativa amb la Família	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22316 Pedagogia de la Delinqüència Juvenil i Penitenciària	Obligatòria	6.0	Castellà	Primer semestre
22317 Gerontologia Educativa	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22318 Intervenció Socioeducativa en l'Oci	Obligatòria	6.0	Català	Primer semestre
22319 Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat	Obligatòria	6.0	Català	Segon semestre
22320 Programes d'Intervenció Socioeducativa a l'Escola	Obligatòria	6.0	Català	Segon semestre

Considera si és necessari imprimir aquest document abans de fer-ho per estalviar paper.

Considera si és r	22331 Alfabetització i Exclusió Digital	Optativa	6.0		null
	22335 Ampliació de Pràctiques d'Educació Social	Optativa	12.0		null
	21976 English for Education and Social Work	Optativa	6.0	Anglès	Primer semestre
	22329 Tècniques de Dinamització de Grups	Optativa	6.0	Castellà	Primer semestre
	22332 Treball Socioeducatiu en Xarxa per al Desenvolupament Comunitari	Optativa	6.0	Català	Primer semestre
	22333 Ciutadania i Societat del Benestar	Optativa	6.0	Català	Primer semestre
	22334 Cultura i Societat Turística	Optativa	6.0	Castellà	Primer semestre

QUADRE 8. GRAU DE SATISFACCIÓ GLOBAL AMB EL GRAU D'EDUCACIÓ SOCIAL. CURS 2012-2013

Grau de satisfacció global amb els estudis	Nre.	0	7	30	11	5	77,4	3,08 (0,61)
	%	0,0	13,2	56,6	20,8	9,4		

Notes: 1. Grau de satisfacció valorat en una escala d'1 a 4 en la qual l'1 equival a "gens satisfet/a" i el 4 a "Molt satisfet/a". En vermell els valors que estan per sota de 2,5
 2. index de satisfacció calculat com la suma dels percentatges dels alumnes que han manifestat estar satisfets o molt satisfets amb un ítem concret

Font: Enquesta de satisfacció dels alumnes de grau amb el seu pla d'estudis. Alumnes de la UIB matriculats a graus oficials. SEQUA. UIB

QUADRE 9. PERFIL D'INGRÉS DE L'ALUMNAT

	Curs 2010-2011	Curs 2011-2012
Nombre d'alumnes per via d'accés		
Prova d'accés a la universitat	66	59
Formació Professional	40	44
Titulats	3	2
Més grans de 25 anys	9	6
Més grans de 45 anys	2	2
Més grans de 40 anys amb experiència laboral o professional	—	2
Altres vies d'accés	—	2

Font: Informe anual de seguiment i avaluació del grau d'Educació Social. Curs 2011-2012. SEQUA. UIB

Un dels aspectes rellevants en l'EEES és l'avaluació dels aprenentatges basada en competències. En la taula següent podem veure que en el curs 2011-2012 ha millorat significativament en relació amb el curs anterior.

QUADRE 10. GRAU D'ASSOLIMENT DE LES COMPETÈNCIES

Assoliment de competències	Curs 2010-2011	Curs 2011-2012
Grau d'assoliment de les competències des del punt de vista de l'alumnat*	El 73,68% creu que sí que les ha assolides El 1,32% opina que no les ha assolides El 25,00% creu que les ha assolides a mitges	El 81,50% creu que sí que les ha assolides El 0,90% opina que no les ha assolides El 13,00% creu que les ha assolides a mitges El 4,60% no contesta
Grau d'assoliment de les competències des del punt de vista del professorat**	2,82	2,95

* Font: Enquesta de satisfacció dels alumnes de grau amb el seu pla d'estudis. SEQUA. UIB

** Font: Enquesta de satisfacció i detecció de necessitats del personal docent i investigador. SEQUA. UIB

** Nota: Ítems valorats en una escala d'1 a 4 en la qual 1 significa «gens assolides» i 4 «totalment assolides».

Un dels nous instruments que s'hi han introduït a partir de la implantació de la metodologia pròpia de l'EEES han estat les guies docents en substitució dels antics programes d'assignatura. Aquestes són els documents de referència per a cada una de les assignatures del grau. En el quadre que presentam tot seguit, podem observar que també s'obtenen millors resultats en relació amb el curs anterior.

QUADRE 11. ORGANITZACIÓ/PLANIFICACIÓ DEL PROGRAMA FORMATIU

Grau de satisfacció dels alumnes amb l'organització / la planificació del programa formatiu	2010-2011	2011-2012
Grau de seguiment que fa el professorat de la guia docent	2,69	2,90
Adequació i varietat de les activitats formatives, els treballs, etc.	2,78	2,76
Cronograma (distribució semestral de les activitats formatives de les assignatures)	2,74	2,89
Horari de les classes	3,34	3,16
Càrrega de treball	2,29	2,38

Font: Enquesta de satisfacció dels alumnes de grau amb el seu pla d'estudis. SEQUA. UIB

Nota: Ítems valorats en una escala d'1 a 4 en la qual 1 significa «gens satisfet» i 4 «molt satisfet».

Pel que fa a l'avaluació dels resultats obtinguts, les taxes principals són les que es recullen a continuació:

QUADRE 12. INDICADORS DEL PROGRÉS I RESULTATS DE L'APRENTATGE				
Indicador	Temporalització	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Taxa d'èxit	A partir del primer any*	87,94%	94,27%	93,55%
Taxa de rendiment	A partir del primer any*	64,73%	75,05%	72,67%
Taxa de crèdits presentats	A partir del primer any*	73,61%	79,61%	77,68%
Taxa de fracàs	A partir del primer any*	12,06%	5,73%	6,45%

Font: Informe anual de seguiment i avaluació del grau d'educació social. Curs 2011-2012. SEQUA. UIB

Com a dada més significativa, observam que l'alta taxa de fracàs corresponent al primer any del grau s'ha reduït gairebé a la meitat el darrer any avaluat.

QUADRE 13. SATISFACCIÓ DELS GRUPS D'INTERÈS			
	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Grau de satisfacció dels alumnes amb la seva titulació*	3,02	3,08	3,11
Grau de satisfacció del professorat**	2,59	2,82	3,11

* Font: Enquesta de satisfacció dels alumnes de grau amb el seu pla d'estudis. SEQUA. UIB

Nota: Ítems valorats en una escala d'1 a 4 en la qual 1 significa «gens satisfet» i 4 «molt satisfet».

** Font: Enquesta de satisfacció i detecció de necessitats del personal docent i investigador. SEQUA. UIB

Nota: Ítems valorats en una escala d'1 a 4 en la qual 1 significa «gens satisfet» i 4 «molt satisfet».

Es pot apreciar que el grau de satisfacció d'alumnat i professorat s'ha anat incrementant a mesura que s'anaven implantant els diferents cursos dels nous plans d'estudis. Ara bé, els canvis legislatius recents que ha imposat el Ministeri d'Educació en la dedicació del professorat i l'enorme increment de la pressió que es fa sobre aquest a partir d'aquests canvis introdueixen incerteses en relació amb la possibilitat de manteniment dels elevats graus de satisfacció amb la feina feta. Caldrà anar seguint aquests percentatges en períodes futurs.

Un altre indicador important en relació amb la qualitat del grau rau en la tasca del professorat. La valoració de l'alumnat es presenta en la taula següent:

QUADRE 14. RESULTATS GLOBALS DE L'AVALUACIÓ, LA PROMOCIÓ I EL RECONeixEMENT DEL PROFESSORAT DEL TÍTOL				
Curs	Resultats de l'avaluació del professorat	Mitjana del títol	Mitjana del centre	Mitjana de la UIB
2010-2011	1r semestre	7,64	6,95	6,90
	2n semestre	7,04	6,83	6,83

Curs	Resultats de l'avaluació del professorat	Mitjana del títol	Mitjana del centre	Mitjana de la UIB
2011-2012	1r semestre	7,39	7,12	6,79
	2n semestre	7,06	7,08	6,87
	Total	7,29	7,11	6,82

Font: Informe anual de seguiment i avaluació del grau d'educació social. Curs 2011-2012. SEQUA. UIB
 Nota: Valoracions fetes en una escala de 0 a 10.

En tots els semestres els valors assolits pel que fa als estudis d'Educació Social són superiors als de la mitjana de la UIB i fins i tot als del mateix centre.

QUADRE 15. GRAU DE SATISFACCIÓ DELS ALUMNES AMB EL PERSONAL ACADÈMIC

	2010-2011	2011-2012
Coordinació entre el professorat	2,53	2,57
Esforz del professorat per fomentar la participació de l'alumnat a classe	2,82	2,79
Estructura i claredat expositiva del professorat	2,81	2,76
Interès i preocupació del professorat per l'aprenentatge	2,70	2,76

Font: Enquesta de satisfacció dels alumnes de grau amb el seu pla d'estudis. SEQUA. UIB
 Nota: Ítems valorats en una escala d'1 a 4 en la qual 1 significa «gens satisfet» i 4 «molt satisfet».

En el curs 2009-2010, al primer curs de grau, s'elaborà un estudi en el qual s'informava de l'abandonament dels estudis en el decurs del primer any. Els estudis d'Educació Social presentaren 24 casos d'abandonament (tant pel que fa a la modalitat presencial com en línia). Dos es van produir per trasllat d'expedient, 4 per canvi d'estudis i 18 per altres causes. D'entre aquests 18 alumnes, 12 no superaren cap assignatura, 2 en superaren una, 2 en superaren només dues i 2 tan sols en superaren tres.

LES PRÀCTIQUES EN ELS ESTUDIS D'EDUCACIÓ SOCIAL

Les pràctiques ocupen una part destacada en els estudis d'Educació Social. Aquestes constitueixen una assignatura del pla d'estudis del grau a la qual l'alumnat ha de dedicar 750 hores (30 crèdits). En relació amb la diplomatura, s'ha incrementat el total d'hores atès que en aquesta es feien 480 hores presencials als diferents centres.

La col·laboració de les diferents entitats públiques i privades és un factor de valor inestimable pel desenvolupament correcte i eficaç dels estudis. En l'actualitat s'han firmat convenis de col·laboració amb un total de 72 entitats públiques i privades. Aquests són renovats pels nous convenis de grau. Concretament, les entitats col·laboradores són les següents:

- Fundació Pilar i Joan Miró - 1993
- Centre Penitenciari - 1998

Associació Pare Montalvo - 2000
 Ateneu Alcari - 2000
 GREC (Grup Educadors de Carrer i Treball amb Menors) - 2000
 Fundació Social La Sapiència - 2000
 Càritas Diocesana de Mallorca - 2001
 Metges del Món - 2001
 UNICEF Balears - 2001
 Ajuntament d'Eivissa - 2001
 Amadip-Esment (associació mallorquina per a persones amb discapacitat intel·lectual) -2001
 APROP Consorci per a la Protecció i Acollida de Persones Disminuïdes Psíquiques Profundes de les Illes Balears - 2001
 Aula Cultural - 2001
 INTRESS (Institut de Treball Social i de Serveis Socials) - 2001
 Ajuntament d'Inca - 2001
 Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar - 2002
 PROBENS (Associació per a l'Estudi i la Promoció del Benestar Social) - 2002
 Fundació Engrunes - 2003
 ALAS (Associació de Lluita Antisida de les Illes Balears) - 2004
 Col·legi d'Educaadores i Educadors Socials de les Illes Balears - 2004
 Ajuntament de Son Servera - 2004
 Fundació Diagrama Intervenció Psicosocial - 2005
 Consell Insular de Menorca - 2005
 Ajuntament d'Andratx - 2005
 Ajuntament de Marratxí - 2005
 Ajuntament de Felanitx - 2005
 Projecte Home - 2005
 Projecte Jove (Projecte Home) - 2005
 Centre de Formació Ocupacional Jovent - 2005
 GOB (Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa) - 2005
 SPI (Servei de Participació Interactiva) - 2005
 Aldeas Infantiles SOS de España en Cuenca - 2005
 Lavola Sostenibilitat (Centre de Recursos Barcelona Sostenible, CRBS) - 2006
 Associació AMES - 2006
 Ajuntament de Calvià - 2006
 Residència Mixta de Pensionistes La Bonanova - 2006
 Mancomunitat del Pla de Mallorca - 2006
 ASPROM - 2006
 Fundació Natzaret - 2006
 Institut de Formació Ramon Serra - Escola d'Esplai - 2007
 ASPANOB (Associació de Pares de Nins amb Càncer de Balears) - 2007
 ABFIS (Associació Balear per a la Formació i la Intervenció Social) - 2007
 IMFOF - 2007
 Associació Entrepobles - 2008

Escull Solidari - 2008
Creu Roja Espanyola a les Illes Balears - 2008
Ajuntament d'Esporles - 2008
Fundació Deixalles - 2008
CIAC Formació i Gestió de Recursos Humans - 2008
Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració del Govern de les Illes Balears, Es Fusteret - 2008
ADISLI (Associació per a l'Atenció de Persones amb Discapacitat Intel·lectual Lleugera i Intel·ligència Límit) - 2008
Conselleria d'Esports i Joventut del Govern de les Illes Balears - 2008
Ajuntament d'Aljaraque (Huelva) - 2008
Ajuntament de Pollença - 2008
Gira-sol (Palma Segle XXI - Associació Mallorquina de Salut Mental) - 2008
Drecera, SCCL - 2009
Fundació Aldaba - 2009
PROGESS - 2009
Atreyud Sisè - 2009
IMAS (Institut Mallorquí d'Afers Socials - Consell de Mallorca) - 2009
Associació RANA - 2009
Federació de Persones Sordes de les Illes Balears - 2010
CANAT (Centre de Suport a Nens i Adolescents Treballadors) - 2010
Empresa Cooperativa de Servicios Agropecuarios Nicaro (NICARAOCOOP) - 2010
Consell Insular de Formentera - 2010
Ajuntament de Ciutadella - 2011
Ajuntament de Capdepera - 2011
Amadip-Esment - 2011
Contrafarsa Associació d'Immigrants - 2011
Son Canals - 2011
Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació - 2011
Gira-sol - 2012

LA MODALITAT EN LÍNIA DEL GRAU D'EDUCACIÓ SOCIAL

En el curs 2005-2006 s'inicià la modalitat d'estudis en línia de tota la titulació d'Educació Social. El programa formatiu i el pla d'estudis són iguals que en la modalitat presencial i només canvia la forma d'aprenentatge en la qual, tret de les pràctiques, tot l'aprenentatge es pot dur a terme des del domicili de l'alumne mitjançant la plataforma Campus Extens i el programari Moodle. En aquesta modalitat s'ofereix un aprenentatge obert. L'alumnat pot escollir i organitzar els seus propis horaris d'estudi i treball amb els únics límits marcats pel calendari de treball del curs. Aquesta és l'única titulació de grau que s'ofereix a la UIB en modalitat totalment no presencial.¹

---

¹ A excepció dels 30 crèdits corresponents a les pràctiques.

LA DOBLE TITULACIÓ AMB TREBALL SOCIAL

Per al proper curs 2013-2014, s'oferirà per primera vegada la possibilitat que els alumnes del grau d'Educació Social puguin cursar també el grau de Treball Social i a l'inrevés. Aquesta doble titulació suposa una millora de l'oferta formativa dirigida tant a l'alumnat de Treball Social com al d'Educació Social, atès que permet obtenir ambdues titulacions cursant determinades matèries específiques i pròpies del perfil professional de cada carrera. Aquesta proposta fa més competitiva l'oferta formativa de la UIB perquè sembla indiscutible que, per a l'alumnat, la possibilitat de poder obtenir dues titulacions sense haver-ne de cursar de manera íntegra una suposa una millora de la seva competitivitat i duplica les seves possibilitats d'inserció laboral.

En l'elaboració de la proposta, s'ha tingut una cura especial del perfil formatiu (i per extensió) professional d'ambdues titulacions, i no s'han reconegut les matèries i assignatures centrals definitòries de l'especificitat d'ambdues. La doble titulació consta d'un total de 330 crèdits, amb els quals es poden assolir els graus d'Educació Social i de Treball Social.

LA RELACIÓ AMB EL COL·LEGI PROFESSIONAL. ELS ANTECEDENTS DEL COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE LES ILLES BALEARS. L'APESIB

El moviment associatiu dels educadors i educadores socials a les Illes Balears es creà l'any 1993 i està representat per l'Associació Professional d'Educadors Socials de les Illes Balears (APESIB).

L'objectiu inicial de l'APESIB era bàsicament donar a conèixer la figura de l'educador o educadora social i promocionar-la.

En aquells moments l'educador o educadora social era un professional que desenvolupava la seva tasca des de mitjans anys setanta, la qual en aquella època estava molt lligada als centres de menors. A l'inici dels anys vuitanta aquesta figura aparegué en els plans de contractació d'institucions públiques, ajuntaments, consells, etc., i era en l'àmbit privat on de manera més clara feia feina en els diferents àmbits d'intervenció.

Inicialment, el Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de les Illes Balears assumeix la definició de l'educació social exposada al Reial decret 1420/1991, de 30 d'agost, pel qual s'estableix el títol oficial de diplomats en Educació Social (annex I). En la directriu primera de l'annex es determina la definició legal de l'educador i l'educadora social de la manera següent: «educador en els camps de l'educació no formal, educació d'adults (incloent-hi la tercera edat), inserció social de persones desadaptades i de minusvàlids, així com en l'acció socioeducativa».

El mes de juny de l'any 1997, la junta directiva de l'APESIB va ser renovada i la van integrar els primers diplomats i diplomades en Educació Social corresponents a la primera promoció dels nous estudis de la UIB. A les Illes Balears, a diferència d'altres comunitats, els diplomats i diplomades en Educació Social i els professionals, des de l'inici, sempre han anat plegats. D'aquesta manera, se sumen esforços i no al contrari.

Amb aquesta perspectiva d'unitat i uns vuitanta socis com a suport, l'objectiu següent fou aconseguir de manera conjunta un col·legi professional, que facilités la consolidació de la professió i la incorporació a nous àmbits d'intervenció. En aquest sentit, es tenia com a referència el Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya (CEESC), aleshores de recent creació. Es començaren els tràmits pertinents per iniciar el procés de creació del Col·legi.

L'INICI DEL COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE LES ILLES BALEARS (CEESIB)

El dia 8 d'octubre de 2002, es publicà al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, la Llei 8/2002, de 26 de setembre, de creació del Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de les Illes Balears (CEESIB), aprovada per unanimitat al Parlament de les Illes Balears. Aquesta llei va ser impulsada per l'Associació Professional d'Educadors Socials de les Illes Balears (APESIB) que, com hem dit, l'any 1993 va ser constituïda per educadors i educadores socials. Aquest fet va fer que el CEESIB fos el tercer col·legi d'educadores i educadors socials creat a l'Estat.

En l'exposició de motius de la Llei es manifesta que «en els darrers anys la professió d'educador o educadora social ha adquirit unes competències específiques que l'han diferenciada d'altres col·lectius professionals. Així, doncs, es considera oportuna i necessària la creació d'un col·legi professional que integri les persones que, amb la titulació suficient, desenvolupin les funcions d'educació social i coadjuvin en l'avanç de la millora social a l'àmbit de les Illes Balears».

També fa referència a l'impuls que suposa la implantació de la diplomatura per part de la Universitat de les Illes Balears de la manera següent: «la professió d'educador o educadora social s'ha consolidat com una professió independent des de la creació de la diplomatura d'Educació Social pel Reial decret 1420/1991, de 30 d'agost».

En l'article 2 diu: «el Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de les Illes Balears agrupa les persones que tenen la titulació de diplomatura d'Educació Social, com també aquelles que es troben en alguns dels casos que preveu la disposició transitòria tercera, després de la corresponent habilitació».

Una vegada aprovada i publicada la llei de creació del CEESIB, es constituí una comissió gestora (integrada per sis membres de la junta directiva de l'APESIB i sis diplomats i diplomades universitaris en Educació Social, designats per la Conselleria de Presidència d'acord amb criteris de representació territorial), que fou l'encarregada de gestionar el procés d'habilitació, dur a terme la redacció dels estatuts definitius i preparar l'assemblea constituent. L'habilitació és un procés, normalment extraordinari, que ha de ser inclòs i regulat en la llei de creació d'un col·legi professional o dins l'estatut d'un col·legi professional, segons la llei que estableix que els col·legis professionals són les úniques institucions de dret públic que poden donar habilitació per a l'exercici d'una determinada professió. Amb l'habilitació es reconeix la capacitat per exercir com a educador o educadora social i, per tant, s'és reconegut com a tal, però no implica l'obtenció de la diplomatura d'Educació Social. L'habilitació com a educador social no és una homologació amb la diplomatura d'Educació Social. Segons la disposició transitòria tercera de la llei, «poden integrar-se en el Col·legi d'Educadores i

Educadors Socials de les Illes Balears les persones que treballen en el camp de l'educació social i en sol·licitin prèviament l'habilitació en el termini dels devuit mesos següents a la data de publicació d'aquesta Llei, si es troben en alguns d'aquests supòsits:

»a) Haver cursat estudis específics d'un mínim de tres anys en el camp de l'educació social, iniciats abans del curs 1994-1995, i acreditar tres anys almenys de dedicació plena i principal a les tasques pròpies de l'educació social dins dels dotze anys anteriors a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

»b) Acreditar una titulació universitària, llicenciatura i/o diplomatura, en estudis iniciats abans del curs 1994-1995, i justificar documentalment cinc anys de dedicació plena o principal a les tasques d'educació social dins dels quinze anys anteriors a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

»c) Acreditar documentalment deu anys de dedicació plena o principal a les tasques pròpies d'educació social desenvolupades dins dels vint anys anteriors a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.»

Així, es tractà d'un procés restringit a un període de temps determinat. Per dur a terme aquest procés d'habilitació es va constituir una comissió d'habilitació formada per 12 participants, 9 representants membres de la comissió gestora i 3 representants de la Universitat de les Illes Balears.

Es varen revisar un total de 961 expedients 771 dels quals es varen habilitar. D'aquests, 315 eren de les Illes Balears i 456 d'altres comunitats autònomes.

LA CONSOLIDACIÓ

A la vegada que es desenvolupà aquest procés d'habilitació i les altres tasques pròpies de la comissió gestora, es continuaren fent altres actuacions per tal de donar a conèixer la professió: es promocionà, es consolidà i s'impulsà a la vegada que es lluità contra l'intrusisme professional.

Aquesta tasca no s'ha deixat de fer des d'aquell moment, sempre gràcies a persones que voluntàriament han assumit aquesta responsabilitat en les diferents juntes de govern i a través de diferents plans estratègics que han donat marc i estructura a la tasca.

En l'actualitat la definició estratègica del col·legi professional es caracteritza pels aspectes següents:

Missió

- Aconseguir el reconeixement social i professional dels educadors socials i de l'educació social, per tal d'avançar en la millora socioeducativa de les persones i els col·lectius que atenem, i vetllar perquè l'activitat professional s'adeqüi als interessos i les necessitats dels ciutadans.

Visió

- Ser referents en matèria de formació i reciclatge dels professionals de l'educació social en tots els àmbits en què desenvolupen la seva tasca.
- Ser interlocutors habituals, des de la independència, dels poders polítics i socials de la nostra comunitat, interlocutors constructivament crítics i lliures per poder presentar i representar els sectors socials en què es desenvolupa la intervenció dels educadors i les educadores socials i en el mateix col·lectiu.

Valors

- Democràcia
- Transparència
- Voluntariat
- Igualtat
- Apartidisme
- Crítica constructiva
- Denúncia amb proposta
- Aconfessionalitat
- Promoció social
- Responsabilitat
- Participació

Línies estratègiques

- Ser els referents de l'educació social a les Illes Balears.
- Participar en la dinàmica associativa estatal i ser membres de la junta de govern del CGCEES (Consell General de Col·legis Oficials d'Educadores i Educadors Socials).
- Tenir com a marc de referència de les nostres actuacions els documents professionalitzadors aprovats per totes les entitats estatals (Definició d'educació social, Codi deontològic de l'educador i l'educadora social i Catàleg de funcions i competències de l'educadora i l'educador social).

Persones

- Respondre a les demandes i les necessitats de les col·legiades i dels col·legiats en relació amb la professió de l'educadora i l'educador social.
- Defensar els drets i els interessos professionals de les col·legiades i dels col·legiats.
- Vetllar pels drets de la ciutadania en matèria d'educació social.

Aliances i recursos

- Fomentar la coordinació i la comunicació entre els territoris de les Illes Balears.
- Mantenir relacions i actuacions amb altres col·legis professionals, associacions d'educadores i educadors socials i altres col·lectius professionals.
- Mantenir les relacions amb la UIB i la UNED (jornades, formació, alumnat en pràctiques, convenis...).
- Mantenir contactes i participar amb les institucions públiques i privades relacionades amb l'educació social.
- Potenciar els programes de cooperació amb el CEESIB.

Aquesta tasca ha suposat que a poc a poc, durant uns quants anys, s'han anat aconseguint millores en les contractacions d'educadors i educadores socials per part de les diferents administracions, en la creació i incorporació a nous àmbits de feina (tercera edat, centres educatius, salut mental...), en la presència en òrgans de participació (consells escolars municipals, consells de serveis socials, ponències en el Parlament de les Illes Balears...), en relació amb l'inici de línies d'investigació i divulgació, etc.

REPERCUSSIÓ DEL CEESIB EN L'ÀMBIT ESTATAL

El CEESIB va formar part de la junta directiva de l'Associació Estatal d'Educació Social (ASEDES) i un representant del CEESIB hi va ocupar el càrrec de tresorer. ASEDES era hereva de l'anterior associació que representava l'educació social, la Federació Estatal d'Associacions Professionals d'Educadores i Educadors Socials (FEAPES). La gran fita d'ASEDES era aconseguir la creació del Consell General de Col·legis Oficials d'Educadores i Educadors Socials (CGCEES), i això va ser una realitat gràcies a la Llei 41/2006, de 26 de desembre de 2006, ja que va esdevenir una corporació de dret públic integrada per tots els col·legis d'educadores i educadors socials existents a l'Estat espanyol, la qual n'era la representant en l'àmbit estatal i internacional.

El CGCEES va assumir i continuar la trajectòria històrica de les entitats anteriors de representació estatal. El seu principal objectiu era treballar per l'educació social com a professió socialment necessària, donant cobertura a les entitats que la componen mitjançant la seva coordinació i representació conjunta.

EL CGCEES no només se centra en aspectes organitzatius i en la legítima defensa professional, sinó que també és un organisme útil per als col·legis autonòmics que el formen i exerceix un paper proactiu davant les polítiques socials. Aposta per la millora de la nostra professió i per la defensa de les persones i col·lectius amb qui treballem els educadors i educadores socials. Des d'aquesta òptica, el CGCEES és una organització que promou la participació conjunta, el debat i el canvi social, i es basa en valors amb un fort compromís social, plasmats en els seus principis ideològics.

El CEESIB va formar part de la primera junta de govern del CGCEES, ja que un representant seu ocupava el càrrec de tresorer, i fou present a la segona junta de govern amb un representant que ocupà el càrrec de vocal.

La formació

La formació especialitzada en diferents àmbits i temàtiques de l'educació social ha estat sempre present en el CEESIB, ja que cada any ha organitzat entre 4 i 5 cursos de formació, seminaris, jornades conjuntament amb la Universitat de les Illes Balears i, fins i tot, un postgrau. Aquesta formació és complementària a la formació acadèmica i ha facilitat espais de reflexió i debat, la incorporació d'eines personals i professionals per fer un plantejament de qualitat, i alhora ha impulsat nous àmbits d'intervenció.

Anteriorment a la creació del CEESIB, l'Associació Professional d'Educadors Socials va organitzar tres jornades conjuntament amb la UIB. Posteriorment el CEESIB n'ha organitzades tres més:

- IV Jornades d'Educació Social «Joves: una ullada des de l'educació social», els dies 1 i 2 d'abril de 2004, d'una durada de 17 hores, a l'Aula Magna de l'edifici Guillem Cifre de Colonya de la UIB.
- V Jornades d'Educació Social «Violència familiar: fent camí cap a la prevenció i la intervenció», els dies 7, 8 i 9 de març de 2007, d'una durada de 24 hores, a l'Aula Magna de l'edifici Guillem Cifre de Colonya de la UIB.
- VI Jornades d'Educació Social «Salut mental: mirades obertes, realitats presents. La intervenció socioeducativa en salut mental», els dies 17 i 18 de febrer de 2011, d'una durada de 15 hores, a l'Aula Magna de l'edifici Guillem Cifre de Colonya de la UIB.

El contingut de les jornades ha aconseguit apropar el món professional i el món universitari i ha establert espais conjunts de reflexió i debat sobre temes interessants per la professió i els estudis.

També es va organitzar conjuntament el postgrau de 25 crèdits Especialista Universitari en Intervenció Socioeducativa de l'Educador Social en els Centres Educatius, del qual es van fer dues edicions: la primera l'any acadèmic 2007-2008 i la segona el curs acadèmic 2008-2009, que va incloure una versió presencial a Mallorca i versions semipresencials a Menorca i Eivissa. El contingut d'aquest postgrau va obrir la possibilitat d'incorporar la figura de l'educador social a vuit centres educatius de secundària de les Illes Balears a través d'una experiència pilot.

I el futur?

Sabem que els darrers anys, amb la crisi econòmica, la situació ja no només no millora més, sinó que ha començat a anar cap enrere. Darrerament les condicions laborals dels educadors i educadores socials han empitjorat, han desaparegut serveis i altres estan en risc, es tornen a produir situacions d'intrusisme greu, la qual cosa posa en perill no només aquesta figura professional sinó també la qualitat de les intervencions socioeducatives.

Davant aquesta situació, el CEESIB continua la seva tasca, denunciant situacions i cercant aliances per unir esforços per tal de fer visible el que està passant. Per això és el moment de participar en diferents moviments tant en l'àmbit autonòmic com en l'estatal, amb objectius comuns de denúncia i de petició de millores de la situació. Una prova d'aquesta feina és la participació activa en la Marea Taronja, la Cimera Social i la Plataforma educativa. No podem deixar que tot el que hem aconseguit es perdi.

Les forces que s'associen pel bé de l'educació social no se sumen, es multipliquen.

CONCLUSIONS

1. Els estudis d'Educació Social es troben plenament consolidats i tenen d'un pla d'estudis que s'ha renovat recentment.
2. La demanda social dels estudis es mantén constant.
3. La satisfacció d'alumnes i professors amb el grau és elevada. Així mateix, les taxes d'èxit, rendiment i crèdits presentats són superiors a les de la mitjana de la UIB. Pel que fa a l'avaluació del professorat, aquest obté resultats també superiors als de la mitjana de la UIB.
4. Es disposa d'un gran ventall d'entitats que col·laboren en la realització de les pràctiques de l'alumnat dels estudis d'Educació Social. Aquest és un factor molt important en la formació dels estudiants ja que permet oferir diversitat d'àmbits i experiències formatives prelaborals.
5. La UIB ha estat capdavantera en oferir la possibilitat de cursar els estudis mitjançant la modalitat en línia. Aquest fet ha permès l'accés als estudis universitaris a alumnat que per diversos motius no es pot desplaçar si s'hi matricula en la modalitat presencial.
6. Els nous graus possibiliten la incorporació dels educadors socials a activitats d'investigació i l'obtenció del doctorat. Pensam que en el futur aquest factor incrementarà i millorarà l'activitat investigadora en l'àmbit de l'Educació Social a les Illes Balears.
7. La col·laboració amb el Col·legi d'Educaores i Educadors Socials de les Illes Balears ha generat nombroses iniciatives i activitats que acosten l'alumnat al món professional i a la complexa problemàtica que a dia d'avui el caracteritza.
8. El Col·legi d'Educadors i Educaores Socials de les Illes Balears, al cap de deu anys des de la seva constitució, ha consolidat la seva actuació i manté una presència activa en el conjunt d'àmbits professionals relacionats amb l'educació social.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació (2005). *Libro blanco. Título de grado en Pedagogía y Educación Social*. Vol. 1 i 2. Madrid.

APESIB (2004). *L'educador social a les Illes Balears. L'educador especialitzat*. APESIB. Palma.

BOIB (2002). Llei 8/2002, de creació del Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de les Illes Balears (CEESIB).

CEESIB. Memòries del CEESIB, anys 2005-2012. (Consulta: 8 de juliol de 2013). <www.ceesib.org>.

CEESIB (2003). *Revista d'Educació Social del CEESIB*. Núm 1. (Consulta: 8 de juliol de 2013). <www.ceesib.org>.

Conferencia de Decanos y Rectores de Centros con Titulaciones de Magisterio y Educación (2006). *Actas y conclusiones de la IV Asamblea de la Conferencia de Decanos y Directores de Centros con Titulaciones de Magisterio y Educación*. Palma de Mallorca. (Consulta: 15 de juny de 2013). <<http://www.conferenciadecanoseducacion.es/seccion/data/sections/22/docs/1337688928.pdf>>.

Facultat d'Educació (2004). *Guia de centre i de l'estudiant (curs 2003-2004)*. Palma. UIB.

SEQUA (2013). Enquesta d'inserció laboral dels graduats l'any 2006 a la Universitat de les Illes Balears. Diplomatura d'Educació Social. UIB. (Consulta: 2 de juliol de 2013). <http://sequa.uib.es/digitalAssets/119/119157_informe_edu_eil_2009.pdf>.

SEQUA (2013). Enquesta de satisfacció dels alumnes de grau amb el seu pla d'estudis. Alumnes de la UIB matriculats a graus oficials. UIB. (Consulta: 18 de juny de 2013). <<http://sequa.uib.es/estadistica/>>.

SEQUA (2013). Enquesta de satisfacció i detecció de necessitats del personal docent i investigador. UIB. (Consulta: 18 de juny de 2013). <<http://sequa.uib.es/estadistica/>>.

SEQUA (2013). Estudi d'abandonament dels alumnes que el curs 2009-2010 començaren un estudi de grau i que el curs 2010-2011 no continuaren els estudis. Facultat d'Educació. UIB. (Consulta: 3 de juliol de 2013). <http://sequa.uib.es/digitalAssets/175/175094_informe_facultat_d_educacio.pdf>.

SEQUA. Informe anual de seguiment i avaluació del grau d'Educació Social. Curs 2011-2012. UIB.

UIB. Memòries acadèmiques de la UIB, anys 2005-2012. (Consulta: 6 de juliol de 2013). <<http://www.uib.es/lauib/Cronologia-de-la-UIB/>>.

UIB. Memòries de la Facultat d'Educació. UIB. Anys 2005-2012. <<http://feducacio.uib.es/Memoria-dactivitats/>>.

Universitat de Cadis. VIII Seminario Nacional de Métodos de Investigación y Diagnóstico en Educación. «Perfiles profesionales y mapas de titulaciones» (2007). Conclusiones de los Grupos de Trabajo. Cadis.